

Izboljšajmo ekološko kmetovanje

SKOZI PRAVILA DO USPEHA

Izboljšajmo ekološko kmetovanje

SKOZI PRAVILA DO USPEHA

Avtorji: Anton Jagodic, Mitja Zupančič, Mateja Strgulec, Tamara Korošec,
Martina Gomzi, Darja Artenjak, Neja Žogan

Oblikovanje: VIKRA, Petra Vidonja s. p.

Izdalo: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Kraj izzida: Ljubljana

Leto izzida: 2019

Izzid publikacije je omogočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020

Publikacija je brezplačna.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=298860544

ISBN 978-961-6761-71-0 (pdf)

VSEBINA

UVOD	5
OD CILJEV IN NAČEL DO PRAVIL	7
CILJI EKOLOŠKE PRIDELAVE	8
NAČELA EKOLOŠKE PRIDELAVE	10
UGOTOVITVE KRŠITEV AGENCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSKE TRGE IN RAZVOJ PODEŽELJA	12
1. Razlika med prijavljeno in ugotovljeno površino	13
2. Čezmerna prijava površin	13
3. V ekološko kontrolo niso prijavljene vse površine, na katerih ekološki kmet pridelava krmo ali pridelke	14
4. Prijava neupravičene površine	14
5. Neskladnost ugotovljene skupine rastlin v primerjavi z dovoljeno skupino kmetijskih rastlin	14
6. Neopravljeno obvezno letno usposabljanje	14
7. Certifikat za ekološko pridelavo ni pridobljen	15
8. Neupoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti in zato znižanja iz naslova kršitev standardov in zahtev navzkrižne skladnosti	15
9. Neupoštevanje povprečne letne obtežbe travojedih živali	15
UGOTOVITVE NAJPOGOSTEJŠIH NAPAK NA EKOLOŠKIH KMETIJAH S STRANI POOBLAŠČENIH KONTROLNIH ORGANIZACIJ	16
1. Neustrezen dokup živali	16
2. Neustrezni pogoji reje živali (površina izpustov, svetloba, tla v hlevu, čistoča, privezovanje, obtežba z živalmi na površino, ...)	18

3. Vešana reja na kmetijah z več kot 20 GVŽ iz govedi	24
4. Neustrezna/pomanjkljiva označitev živali	26
5. Neustrezno (preventivno) zdravljenje	27
6. Uporaba alopatskih zdravil in antibiotikov	27
7. (Presežen) dokup konvencionalne krme (prašiči, perutnina)	28
8. Na gospodarstvu se skladišči nedovoljena krma/embalaža nedovoljene krme	29
9. Uporaba konvencionalnih semen/sadik brez odobritve kontrolne organizacije	31
10. Ni najave spravila pridelkov (delne kmetije)	32
11. Uporaba nedovoljenih sredstev za gnojenje in varstvo rastlin	33
12. Ni dokazil o uporabi gnojil ali zaščitnih sredstev	35
13. Ni dokazil o potrebah uporabe proizvodov	36
14. Neustrezno skladiščenje organskih gnojil	36
15. Neustrezen kolobar/zapleveljenost	39
16. Neustrezni dogovori o predelavi (neustrezna receptura za predelane proizvode, prisotna nedovoljena sredstva/surovina/embalaže, ni dokazila o izvoru surovine)	40
17. Neustrezno/pomanjkljivo označevanje (deklaracije niso izdelane)	42
18. Proizvodi niso skladni s seznamom na certifikatu	43
19. Pomanjkljivo vodene evidence rastlinske pridelave.	44
20. Pomanjkljivo vodene evidence živinoreje.	45
21. Pomanjkljivo vodene evidence čebelarjenja	46
22. Pomanjkljivo vodene evidence trženja	46
23. Pomanjkljivo vodene evidence za neekološki del	47
24. Obrat ni registriran pri UVHVVR	48
25. Načrti površin, objektov/prostorov in dejavnosti za ekološko kmetovanje so pomanjkljivi, niso aktualni	49
26. Neodpravljena neskladja iz prejšnjih kontrol	50

UVOD

Po definiciji Mednarodne zveze gibanja za ekološko kmetijstvo IFOAM iz leta 2008 je ekološko kmetijstvo pridelovalni sistem, ki zagotavlja trajnostno ohranjanje zdravja tal, ekosistemov in ljudi. Temelji na ekoloških procesih, biološki raznovrstnosti in ciklih, prilagojenih na lokalne razmere ter se izogiba vnosom snovi, ki imajo škodljive vplive na okolje in ljudi. Ekološko kmetijstvo je kombinacija tradicije, inovativnosti in znanosti v korist pridelovalca, potrošnika in okolja. Spodbuja pravične odnose in visoko kakovost življenja za vse deležnike.

Trg za ekološke proizvode v Evropi hitro narašča. Podatki (The world Organic Agriculture statistics and emerging trends 2018, Helga Willer, Julia Lernoud, FIBL 2018) kažejo, da se je trg za ekološke proizvode leta 2016 povečal za 11,4 % in obsega 33,5 milijarde evrov. V Evropi smo imeli v letu 2016 13,5 milijonov ha ekoloških površin (EU 12,1 milijona ha) s 370.000 pridelovalci (od tega EU 295.000), od tega jih je največ v Španiji (2 milijona ha), Italiji (1,8 milijona ha) in Franciji (1,5 milijona ha). Delež zemljišč z ekološko pridelavo je v EU (države članice) v povprečju dosegel 6,7 % v Evropi pa 2,7 %. Največji delež zemljišč z ekološko pridelavo imajo v Liechtensteinu (37,7 %), Avstriji (21,9 %) in Estoniji (18,9 %). Poleg podatkov o rasti površin in obsega pridelave je spodbudno tudi dejstvo, da so evropski potrošniki pripravljeni plačati več za ekološko pridelano hrano. Podatki kažejo, da se je v preteklem desetletju poraba ekološke hrane na prebivalca podvojila. Znesek porabe denarja za nakup ekološke hrane na prebivalca znaša v povprečju 61 €, največ kupcev ekološke hrane je v Švici (274 € na prebivalca). Ti podatki in mnoga druga dejstva kažejo, da ekološko kmetovanje

globalno ni več majhna tržna niša, ampak hitro rastoči sektor kmetijstva. Ekološko kmetijstvo danes zahteva veliko znanja in uporabo dovoljene moderne tehnologije.

Ekološko kmetijstvo bi se lahko glede na naravne danosti in neokrnjeno naravo v Sloveniji hitreje razvijalo. V letu 2018 smo imeli v kontroli 5,3 % kmetij (3.741 ekoloških kmetov). V kontroli ekološke pridelave smo imeli 10,1 % površin (48.668 ha kmetijskih zemljišč) v obdelavi. V Sloveniji je tudi 33 biodinamičnih kmetij. Ekološko kmetijstvo se razvija počasi predvsem zaradi posestne razdrobljenosti in pomanjkanja organizirane ponudbe. Kar precej ekološke hrane v Sloveniji se proda kot konvencionalno pridelana hrana, ker je ponudba razpršena in ni dovolj dobro predstavljena potrošniku. Slovenski potrošnik želi več ekoloških pridelkov. To lahko zagotovimo s povečevanjem površin in z izboljšano tehnologijo pridelave, predelave in skladiščenja ter povezovanjem kmetov in spodbujanjem organiziranega trženja.

OD CILJEV IN NAČEL DO PRAVIL

Osnovna pravila ekološkega kmetovanja so zbrana v Uredbi Sveta (ES) št. 834/2007, še bolj podrobna pravila so navedena v Uredbi Komisije (ES) št. 889/2008 s pomembnimi prilogami. S 1. 1. 2021 se začne uporabljati nova uredba EU 2018/848, ki razveljavi uredbo sveta (ES) št. 834/2007 z novimi besedili delegiranih aktov. Poleg te v Slovenijo neposredno prenesene zakonodaje, področje ureja še nacionalni pravilnik. Ker je ekološko kmetovanje del kmetijstva v Sloveniji, zanj velja tudi vsa druga področna zakonodaja s posameznimi posebnostmi. Ekološko kmetovanje je eno najbolj reguliranih področij kmetovanja, katerega nadzirajo certifikacijski organi in Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja. Ekološki kmetje tako zagotavljajo verodostojno oskrbo potrošnikov z ekološkimi pridelki in proizvodi.

CILJI EKOLOŠKE PRIDELAVE

Pridelovalne postopke je bilo potrebno zaradi vse večjih negativnih vplivov kmetovanja na okolje, biodiverzitetu, rodovitnost tal pa tudi zahtev osveščene javnosti, vrniti na raven pred razvojem konvencionalnega kmetovanja; na temeljna znanja in poznavanje soodvisnosti med neživo in živo naravo.

SPLOŠNI CILJI

EKOLOŠKO KMETIJSTVO:

- spoštuje naravne sisteme in cikle ter ohranja in krepi zdravje tal, vode, rastlin in živali in ravnovesje med njimi,
- prispeva k visoki ravni biotske raznovrstnosti,
- odgovorno izkorišča energijo in naravne vire, na primer vodo, tla, organske snovi in zrak,
- spoštuje stroge standarde dobrega počutja živali in zlasti zadovoljuje vrstno-specifične vedenjske potrebe živali.

PRIDELAVA VISOKO KAKOVOSTNIH PROIZVODOV:

- pridelava različnih vrst hrane in drugih kmetijskih proizvodov, ki ustrezajo povpraševanju potrošnikov po blagu, proizvedenem s postopki, ki ne škodujejo okolju, zdravju ljudi in rastlin ali zdravju in dobremu počutju živali.

Iz ciljev izhaja, da je ekološko kmetovanje močno vpeto v naravne procese okolja. Dobro poznavanje le-teh je ključno za uspešen razvoj ekološke kmetije. Kmetijska opravila in njihov potek dela je soodvisen od znanja, opazovanja in trenutne situacije na kmetiji. Odločamo se na podlagi znanja in spoštovanja skupnih postavljenih pravil. Pravila, ki so opredeljena v zakonodaji, so postavljena zato, da se v naprej preprečijo vsa ravnanja, ki bi ogrozila izpolnitev ciljev.

Za uspešno ekološko kmetovanje je nujno potrebno slediti najnovejšim tehnološkim spoznanjem in jih poskušati uvajati v svoje pridelovalno okolje. Del teh vsebin lahko najdete tudi v tehnoloških navodilih za pridelavo najbolj zastopanih kulturnih rastlin: sadja, poljščin, zelenjadnic in grozdja. Navodila boste v celotnem obsegu našli na povezavi:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/tehnoloska_navodila/

Poleg osnovnih prepovedi uporabe določenih sredstev v ekološkem kmetovanju so v zakonodaji opredeljeni tudi postopki in ravnanja kmetov, ki usmerjajo kmetijsko pridelavo v smeri zagotavljanja splošnih ciljev ekološkega kmetovanja.

Slika 1: Vznik ječmena v fazi 2 listov. Od faze 3 lista dalje začnemo izvajati česanje za zmanjšanje zapleveljenosti, boljšo rast in oskrbo s hranili (Arhiv KGZS)

NAČELA EKOLOŠKE PRIDELAVE

Doseganje ciljev ekološke pridelave temelji na upoštevanju določenih splošnih načel ekološke pridelave. Načela moramo poznati zato, ker so vsa pravila, ki izhajajo iz uredb, udejanjanje načel.

SPLOŠNA NAČELA

Oblikovanje in upravljanje bioloških postopkov, osnovanih na ekoloških sistemih, ki uporabljajo naravne vire iz tega sistema s postopki:

- uporabe živih organizmov,
- uporabe mehanskih postopkov,
- gojenja rastlin v zemlji,
- živinoreje,
- ribogojstva v skladu z načelom trajnostnega izkoriščanja ribolovnih virov, izključevanja uporabe GSO in proizvodov, pridelanih iz GSO ali pridelanih z GSO, z izjemo zdravil za uporabo v veterinarski medicini. Ti temeljijo na oceni tveganja in po potrebi uporabljajo previdnostne in preventivne ukrepe,
- omejena je uporaba surovin, ki ne izvirajo s kmetijskega gospodarstva.

V EKOLOŠKEM KMETOVANJU NI DOVOLJENA

- uporaba kemično-sintetičnih sredstev za varstvo rastlin,
- uporaba tretiranega semena,
- uporaba lahko topnih sintetičnih mineralnih gnojil,
- uporaba sintetičnih dodatkov v krmilih,
- uporaba surovin živalskega izvora v krmilih in gnojilih,
- uporaba gensko spremenjenih organizmov,
- preventivno zdravljenje živali s kemično sintetiziranimi alopatskimi proizvodi (antibiotiki, kokcidostatiki itd.),
- uporaba hidroponske pridelave,
- ionizirajoče sevanje.

Če ni mogoče postopati drugače, potem se lahko uporabijo le:

- surovine iz ekološke pridelave,
- naravne ali naravno pridobljene snovi.

Strogo je omejena uporaba kemično sintetiziranih surovin, ki se jih lahko uporablja le izjemoma in:

- kadar ni ustreznih praks upravljanja,
- kadar surovine na trgu niso dostopne ali
- kadar bi uporaba surovin privedla do nesprejemljivih posledic za okolje.

V primeru, ko ne upoštevamo splošnih načel je posledica konvencionalen pridelek.

KRŠILI BOSTE PRAVILA če boste:

- hranili fitofarmacevtska sredstva na kmetiji, ki niso dovoljena v ekološki pridelavi (problem predvsem pri kmetijah prvo leto vključenih v ekološko kmetovanje ali kmetij, ki so v celoti vključene v ekološko kmetovanje),
- na delno preusmerjenih ekoloških kmetijah namerno ali nenamerno uporabili neustrezna fitofarmacevtska sredstva na ekološkem delu kmetije ter neustrezno skladiščili sredstva nedovoljena v EK,
- uporabljali fitofarmacevtska sredstva na sosednjih neekoloških površinah pri čemer bo prišlo do zanosov sredstev na ekološke površine,
- kupovali in skladiščili tretirano seme na ekološki kmetiji,
- kupovali, skladiščili ali uporabljali nedovoljena lahko topna sintetična mineralna gnojila, npr. KAN, UREA, NPK itd.,
- kupovali krmila ali gnojila, ki niso dovoljena v ekološkem kmetovanju, kar je razvidno tudi iz deklaracij,
- uporabili neekološko doma pridelano krmo brez upoštevanja opredeljenih možnosti,
- dokupili neekološke živali, v nasprotju z zapisanimi določili za dokup neekoloških živali
- izvajali zdravljenje brez upoštevanja ustrezne karenčne dobe,
- izvajali pašo na skupnih pašnikih in planinah, brez upoštevanja posebnih določil za izvajanje paše na skupnih pašnikih in planinah,
- na kmetiji imeli vezano rejo brez odobritve MKGP,
- imeli na kmetiji krmo ali druge proizvode, ki vsebujejo GSO, ker smo slabo preverili spremljajoče deklaracije,
- sami ali veterinar zdravili živali z nedovoljenimi zdravili.

UGOTOVITVE KRŠITEV AGENCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSKE TRGE IN RAZVOJ PODEŽELJA

Po Zakonu o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18) je kontrola na kraju samem namenjena ugotavljanju dejstev in okoliščin, pomembnih za odločitev o upravičenosti zaprošenih ali dodeljenih sredstev oziroma o namenski rabi dodeljenih sredstev po tem zakonu in jo opravlja pristojni organ Agencija republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja. Večje število napak, ki jih storijo kmetijska gospodarska, katera izvajajo ukrep ekološko kmetovanje, je povezana z napačno prijavo površin, kar ugotovitevijo kontrole na kraju samem. Če pride do razlike med prijavljeno in ugotovljeno površino se le ta obravnava kot čezmerna prijava. Pomembno je opomniti, da gozd, grmičevje, neobdelano, zelenice, sosedovo, niso upravičene površine. V več primerih se ugotavlja neupravičena raba (zelenice, trate, stavbe, bale, hlodi), pa tudi da prijavljena površina ni v uporabi istega kmetijskega gospodarstva. Druga zelo pogosta vrsta ugotovljene napake je, da so ugotovljene druge kulture, kot so prijavljene v vlogi za ukrepe kmetijske politike (npr.: na njivi so ugotovljene poljščine (žita,...), ob prijavi pa je bil vložen zahtevek za vrtnine (solata, korenje,...).

! Obvezna je prijava v kontrolo do konca tekočega leta (najkasneje do 31. 12.) za naslednje leto.

1. Razlika med prijavljeno in ugotovljeno površino

Kršitev predstavlja vsaka prijava ki je večja od predpisane tolerance. Pri toleranci razlike med prijavljeno in ugotovljeno površino (do 0,1 ha, če ne presega 20 % prijavljene površine) je potrebno upoštevati tudi to, da se ta uporabi samo enkrat v programskem obdobju. Kmetijska gospodarstva, ki so to toleranco že imela ugotovljeno in uporabljeno vsaj enkrat do sedaj do nje ob naslednji ugotovljeni razliki med prijavljeno in ugotovljeno površino niso več upravičena.

2. Čezmerna prijava površin

Čezmerna prijava je določena kot razlika med prijavljeno in ugotovljeno površino posamezne skupine kmetijskih rastlin. Z vidika določanja upravnih kazni zaradi čezmerne prijave je torej ključen podatek, ali je bila ugotovljena druga skupina kmetijskih rastlin, kot je bila prijavljena. Delegirana uredba Komisije (EU) 640/2014 v 17. členu določa, da se razlikuje med skupinami kmetijskih rastlin za vsako od prijavljenih površin za ukrep podpore na površino, za katero se uporabi drugačna višina pomoči ali podpore.

Slika 2: Pridelava na njivah se izvaja v čim širšem kolobarju, v katerem žita pogosto zavzemajo največji delež (Arhiv KGZS)

3. V ekološko kontrolo niso prijavljene vse površine, na katerih ekološki kmet pridelava krmo ali pridelke

Krma je pridelana tudi na GERK-ih na katerih uveljavlja subvencije drug kmet – običajno lastnik, ki sam ne obdeluje teh površin, ampak jih je dal v najem. V primeru, da pridelava ni kontrolirana s strani organizacij za kontrolo in certifikacijo v ekološkem kmetijstvu pomeni, da je krma ali drug pridelek konvencionalen, prežvekovalcev pa je s konvencionalno krmo prepovedano krmiti, razen v primeru izjemnih okoliščin na ekološki kmetiji.

4. Prijava neupravičene površine

V postopkih kontrole se ugotovljene neupravičene površine izločijo, posledično se zmanjša velikost kmetijske parcele, zmanjšanje pod 10 arov pa pomeni, da se celotna površina kmetijske parcele obravnava kot čezmerna prijava.

5. Neskladnost ugotovljene skupine rastlin v primerjavi z dovoljeno skupino kmetijskih rastlin

Ukrep ekološko kmetovanje se lahko izvaja na GERK z vrstami rabe:

- 1100 – njive, 1160 – hmeljišče, 1161 – hmeljišče v premeni, 1170 – jagode na njivi, 1180 – trajne rastline na njivskih površinah, 1190 – rastlinjak, ki ima vpisane jagode, 1192 – rastlinjak s sadni-

mi rastlinami, 1211 – vinograd, 1212 – matičnjak, 1221 – intenzivni sadovnjak, 1230 – oljčnik, 1222 – ekstenzivni sadovnjak, 1240 – ostali trajni nasadi, 1300 – trajni travnik, 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi.

Ista skupina kmetijskih rastlin se lahko nahaja na različnih rabah GERK, ugotovljena druga raba GERK od prijavljene še ne pomeni kršitev. Vendar ugotovljena ista raba kot prijavljena ne zagotavlja, da do kršitve ni prišlo. Zato se kombinirajo podatki o prijavljeni rabi GERK in KMRS ter ugotovljeni rabi GERK in KMRS.

6. Neopravljeno obvezno letno usposabljanje

Ekološko kmetovanje zahteva od kmetov več specializiranega znanja. Vključeni v ukrep ekološko kmetovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 (ukrep EK), se morajo zato vsako leto udeležiti 6-urnega usposabljanja. Z njim udeleženci pridobijo znanja, ki jih potrebujejo za izvajanje ukrepa EK. Če se tega ne udeležijo se znesek plačil ob prvi ugotovljeni kršitvi zniža za 5 %, ob drugi pa za 20 %.

Slika 3: Izobraževanje in usposabljanje ekoloških kmetov sodi med najpomembnejše aktivnosti na osnovi katerih lahko pridobite številne strokovne informacije. Eden od pogojev za uspešno pridobivanje sredstev je obvezna vsakoletna udeležba na 6 urnem usposabljanju (Arhiv KGZS)

7. Certifikat za ekološko pridelavo ni pridobljen

Upoštevati je treba zahteve ekološkega kmetovanja, da se certifikat pridobi in da ga kmetija pridobi za vse površine vključene v ekološko kmetovanje.

8. Neupoštevanje zahtev navzkrižne skladnosti in zato znižanja iz naslova kršitev standardov in zahtev navzkrižne skladnosti

Pri neupoštevanju standardov in zahtev navzkrižne skladnosti sledijo znižanja plačil iz naslova kršitev standardov in zahtev NS. Najpogosteje so bili kršeni standardi minimalne ravni vzdrževanja zemljišč, predpisanih zahtev ravnanja za ohranjanje habitatov ter prosto živečih ptic in rastlinskih vrst, predpisanih zahtev ravnanja za identifikacijo in registracijo govedi ter drobnice.

Po oddaji zbirne vloge je potrebno sporočiti vsako spremembo iz vsebine oddanih podatkov. V nasprotnem primeru pride do neskladja med ugotovljeno skupino rastlin v primerjavi z dovoljeno skupino kmetijskih rastlin (namesto vrtnin so ugotovljene poljščine, namesto travnika je zaradi večjega števila sadnih dreves ugotovljen travniški sadovnjak).

9. Neupoštevanje povprečne letne obtežbe travojedih živali

Plačilo za trajno travinje v ekološkem kmetovanju v Sloveniji je vezano na travojede živali, ki so vključene v kontrolo ekološke pridelave, pri čemer mora biti povprečna letna obtežba (od leta 2016 naprej) najmanj 0,2 GVŽ na ha trajnega travinja. Pri izračunu obtežbe za ukrep EK se upoštevajo travojede živali in površine trajnega travinja KMG. Za preveritev obtežbe na KMG za ukrep EK z upravnim pregledom se v izračun vključi povprečno letno obtežbo na KMG na 1. februar tekočega leta za vse travojede živali razen za govedo, kjer se poleg 1. februarja upošteva še štiri reprezentativne naključno izbrane datume, ki se jih objavi prej kakor dva tedna po njihovi določitvi. Povprečno letno število GVŽ travojedih živali se deli z ugotovljenimi površinami trajnega travinja iz geoprostorskega obrazca za vloge in zahtevke na površino. Za govedo se upošteva podatke iz Centralnega registra govedi.

Podatke o številu drugih travojedih živali posameznih kategorij agencija povzame iz evidence rejnih živalih, določene z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

Pri izračunu obtežbe na KMG na kraju samem se v izračun povprečne letne obtežbe upošteva tudi število vseh travojedih živali, ki jih na dan pregleda na kraju samem ugotovi kontrolor.

UGOTOVITVE NAJPOGOSTEJŠIH NAPAK NA EKOLOŠKIH KMETIJAH S STRANI POOBLAŠČENIH KONTROLNIH ORGANIZACIJ

1. Neustrezen dokup živali

ZAKAJ DOKUPEJMO ŽIVALI?

Ko izbiramo pasme ali linije živali je potrebno poznavanje njihovih lastnosti. Pri tem je pomembna sposobnost živali za prilagoditev lokalnim razmeram, njihova vitalnost in odpornost proti boleznim. Ker so določene specifične bolezni ali zdravstvene težave povezane z nekaterimi pasmami ali linijami, ki se uporabljajo v intenzivni prireji, npr. stresni sindrom pri prašičih, sindrom PSE (pale-soft-exudative) ali vodenost mesa (bledo-mehko-vodeno meso), nenadna smrt, spontani splav, zapleteni porodi s carskim rezom itd. se z pravilno izbiro temu izognemo. Živali ustreznih pasem ali linij prednostno dokupujemo iz ekoloških rej. Če ni na voljo zadostnega števila ekološko vzrejenih živali in pod pogoji v nadaljevanju, je dovoljeno privedi na kmetijsko gospodarstvo za vzrejne namen, živali, ki niso bile ekološko vzrejene.

PRAVILA IN POGOJI

Čreda ali jata se sestavljata prvič:

Neekološko vzrejeni mladiči sesalci so takoj, ko nehajo sesati, rejeni v skladu s pravili za ekološko pridelavo. Na dan, ko se živali vključijo v čredo, uporabljajo naslednje omejitve:

- (a) bivoli, teleta in žrebeta morajo biti stari manj kakor šest mesecev;
- (b) jagnjeta in kozlički morajo biti stari manj kakor 60 dni;
- (c) pujski morajo tehtati manj kakor 35 kg.

Čreda ali jata se obnavlja:

Neekološko vzrejeni odrasli samci in samice sesalcev, ki še niso kotile, morajo biti naknadno rejeni v skladu s pravili za ekološko pridelavo. Pri tem za število samic sesalcev veljajo naslednje letne omejitve:

- (a) omejitev največ 10 % odraslih samic konj ali goveda, vključno z vrstama bivola in bizon, in 20 % odraslih prašičev, ovc in koz;
- (b) za enote s staležem manj kakor 10 konj ali glav govedi ali manj kakor pet prašičev, ovc ali koz, so vse obnovitve, kakor je navedeno zgoraj, omejene na največ eno žival na leto.

Navedeni odstotki se lahko povečajo do 40 %, če to predhodno odobri Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v naslednjih posebnih primerih:

- (a) ko se na kmetiji izvede obsežna širitev;
- (b) ko se spremeni pasma;
- (c) ko se razvije nova živinorejska specializacija;
- (d) kadar so pasme v nevarnosti, da se jih preneha rediti, pri živalih teh pasem, ni nujno, da so samice, ki še niso kotile.

Pri izbiri pasem in linij končno upoštevamo njihovo sposobnost prilagajanja lokalnim razmeram, pri tem pa imajo prednost avtohtone pasme in linije živali.

Ekološki čebelar lahko 10 % čebeljih matic in rojev letno nadomesti s čebeljimi maticami in roji, ki niso vzrejeni ekološko, pod pogojem, da se namestijo v panje s satovjem ali satnicami, ki izvirajo iz enot z ekološko pridelavo.

KRŠILI BOSTE PRAVILA če:

- privedete na kmetijo živali, ki niso bile ekološko vzrejene in ne upoštevate pravil in pogojev, ko čredo sestavljate prvič,
- privedete na kmetijo živali, ki niso bile ekološko vzrejene in ne upoštevate pravil in pogojev ko obnavljate čredo,
- privedete na kmetijo živali, ki niso bile ekološko vzrejene in ne upoštevate letnih omejitev števila samic sesalcev, ki še niso kotile, ko obnavljate čredo,
- privedete na kmetijo živali, ki niso bile ekološko vzrejene in ne pridobite predhodne odobritve Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/obrazci_in_dovoljenja/), ko obnavljate čredo v okviru povečanega odstotka-do 40 %,
- nadomestite več kot 10 % čebeljih matic in rojev z neekološko vzrejenimi in pri tem ne uporabite panjev s satovjem ali satnicami, ki izvirajo iz enot z ekološko pridelavo.

2. Neustrezni pogoji reje živali (površina izpustov, svetloba, tla v hlevu, čistoča, privezovanje, obtežba z živalmi na površino, ...)

ZAKAJ MORAMO ZAGOTAVLJATI USTREZNE POGOJE REJE ŽIVALI?

Ekološka živinoreja je dejavnost, povezana s tlemi zato morajo imeti vse živali dostop do zunanjih površin ali površin za pašo. Zagotavljati moramo visoke standarde dobrega počutja živali in specifične vedenjske potrebe živali, skrb za zdravje živali mora temeljiti na preprečevanju bolezni. Zato so bivalne razmere, živinorejska praksa in število živali na prostorsko enoto še kako pomembni.

PRAVILA IN POGOJI

Površine na prostem so lahko delno pokrite. Rastlinojede živali morajo imeti dostop do paše, kadarkoli razmere to dovoljujejo. Kadar imajo rastlinojede živali dostop do paše v pašnem obdobju in kadar sistem zimske vhlevitve živalim dopušča prosto gibanje, se pozimi lahko opusti obveznost ureditve izpusta. Biki, starejši od enega leta morajo imeti dostop do paše ali površine za gibanje na prostem. Kadar redimo perutnino mora le ta imeti dostop do površin na prostem najmanj eno tretjino svojega življenja. Površine na prostem za perutnino pa morajo biti v glavnem poraščene z rastlinjem, imeti morajo objekte, v katere se živali lahko zatečejo, in morajo živalim omogočati lahek dostop do ustreznega števila napajalnikov in krmilnikov. Kjer se perutnina zaradi omejitev ali obveznosti na podlagi zakonodaje Skupnosti zadržuje v prostorih, mora imeti stalen dostop do zadostne količine voluminozne krme in primerne materiala, da so njene etološke potrebe zadovoljene.

Slika 4: Pravilno označena žival na paši

Skupna obtežba z živalmi je vezana na letni vnos dušika iz živinskih gnojil, ki ne sme presežati mejne vrednosti 170 kg N na leto in hektar kmetijskih zemljišč v uporabi.

Ta meja se uporablja samo za hlevski gnoj, posušeni hlevski gnoj in dehidrirani gnoj perutnine, kompostirane živalske iztrebke, vključno z gnojem perutnine, kompostirani hlevski gnoj in tekoče živalske iztrebke. Kako pravilno ravnamo v primeru pridelave živinskih gnojil, v katerih vsebnost dušika presega dovoljen letni vnos dušika, je podrobneje opisano v Smernicah za izvajanje zahtev varstva voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (julij 2018), dostopnih na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor. Vzreja živali brez uporabe kmetijskega zemljišča, pri kateri izvajalec ne upravlja kmetijskega zemljišča ni dovoljena. Kmetijska gospodarstva z ekološko pridelavo lahko za razporeditev odvečnega gnoja iz ekološke pridelave, podpišejo pisne pogodbe o sodelovanju, vendar le z drugimi kmetijskimi gospodarstvi in podjetji, ki ravnajo v skladu s pravili za ekološko pridelavo.

NAMESTITEV REJNIH ŽIVALI IN ŽIVINOREJSKE PRAKSE

1. Izolacija, ogrevanje in prezračevanje zgradbe morajo zagotavljati, da se kroženje zraka, raven prahu, temperatura, relativna vlažnost zraka in koncentracija plinov vzdržujejo v mejah, ki niso škodljive za živali. Zgradba mora omogočati obilno naravno prezračevanje in osvetlitev.
2. Na območjih, kjer podnebne razmere dopuščajo živalim bivanje na prostem, vhlevitev živali ni obvezna.
3. Gostota živali v zgradbah mora omogočati udobje in dobro počutje živali ter izpolnjevati njihove specifične potrebe glede na njihovo vrsto, kar je zlasti odvisno od vrste, pasme in starosti živali. Upoštevati mora tudi vedenjske potrebe živali, ki so odvisne zlasti od velikosti skupine ter spola živali. Gostota

mora biti taka, da živalim zagotavlja dobro počutje, tako da jim nudi dovolj prostora, na katerem lahko stojijo v naravnem položaju, se uležejo, obračajo in se negujejo, se postavijo v vse naravne lege ter izvajajo vse naravne gibe, kot so pretegovanje in prhutanje s perutmi pri perutnini.

4. Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin ter druge značilnosti namestitve za različne vrste in kategorije živali so določene v Prilogi III, Uredbe 889/2008.

PRAVILA, KI VELJAJO ZA POGOJE NAMESTITVE

1. Tla v namestitvenem prostoru morajo biti gladka, vendar ne spolzka. Vsaj polovica notranje površine mora biti polna, to je, da ni izdelana iz mreže ali rešetk.
2. Površina za ležanje/počitek mora biti udobna in suha ter ustrezne velikosti. Tla na tej površini morajo biti polna in ne izdelana iz mreže. Prostor za počitek mora biti suh in obilno prekrit z materialom za nastilj. Nastilj mora vsebovati slamo ali drug primeren naravni material. Nastilj se lahko izboljša in obogati s katerim koli mineralnim proizvodom iz Priloge I, Uredbe 889/08.
3. Prepovedana je namestitev telet v ločene bokse od starosti enega tedna naprej.
4. Svinje je treba rediti v skupini, razen v zadnjem obdobju brejosti in v obdobju dojenja.
5. Pujski ne smejo biti na površinah brez nastilja ali v kletkah za pujske.
6. Površine za prosto gibanje morajo prašičem dopuščati iztrebljanje in ritje. Za ritje se lahko uporabijo različni substrati.

POSEBNI POGOJI NAMESTITVE IN ŽIVINOREJSKE PRAKSE ZA PERUTNINO

1. Reja perutnine v kletkah ni dovoljena.
2. Vodna perutnina mora imeti, kadar koli to dovoljujejo vremenske in higienske razmere, dostop do potoka, ribnika, jezera ali mlake, da so izpolnjene posebne potrebe, ki so značilne za to vrsto, in zahteve za dobro počutje.
3. Objekti za vso perutnino morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
 - vsaj ena tretjina talne površine mora biti polna, to je, da ni izdelana iz rešetk ali mreže in prekrita z nastiljem, kakor je slama, žagovina, pesek ali šota;
 - v objektu za nesnice mora biti na voljo dovolj velik del površine tal za zbiranje perutninskega gnoja;
 - velikost in število gred morata biti sorazmerna z velikostjo jate, (d) imeti morajo vhodne/izhodne odprtine, ki ustrezajo velikosti perutnine, te pa morajo skupaj meriti vsaj 4 m na 100 m² površine nastanitve, ki je perutnini na voljo;
 - v posameznem objektu za rejo perutnine ne sme biti več kakor: 4 800 piščancev; 3 000 kokoši nesnic; 5 200 pegatk; 4 000 samic muškatnih ali pekinških rac ali 3 200 samcev muškatnih ali pekinških rac ali drugih vrst rac; 2 500 kopunov, gosi ali puranov.

- celotna uporabna površina objektov za rejo perutnine za pridobivanje mesa na posamezni pridelovalni enoti ne sme presegati 1 600 m².
 - objekti za rejo perutnine morajo biti izdelani tako, da imajo vse živali lahek dostop do površin na prostem.
4. Naravna svetloba se lahko dopolni z umetno, da se zagotovi največ 16 ur svetlobe na dan in vsaj osem ur neprekinjenega nočnega počitka brez umetne svetlobe.
5. Da bi preprečili intenzivno rejo perutnine, se perutnina redi, dokler ne doseže določene najnižje starosti, ali pa morajo biti počasi rastoče linije. Če izvajalec ne redi počasi rastoče linije perutnine, mora biti najnižja starost perutnine ob zakolu: 81 dni za piščance, 150 dni za kopune, 49 dni za pekinške race, 70 dni za samice muškatnih rac, 84 dni za samce muškatnih rac, 92 dni za race mlakarice, 94 dni za pegatke, 140 dni za purane in gosi za peko ter 100 dni za pure. Pristojni organ določi merila za počasi rastoče linije ali sestavi seznam počasi rastočih linij in te podatke predloži izvajalcem, drugim državam članicam in Komisiji. V Sloveniji so kot počasi rastoče pasme, primerne za ekološko rejo perutnine opredeljene sledeče slovenske tradicionalne pasme kokoši težkega tipa:
- slovenska zgodaj operjena kokoš,
 - slovenska pozno operjena kokoš in
 - slovenska pitovna kokoš.

Na seznam primernih počasi rastočih pasem je uvrščen tudi križanec s trgovskim imenom Prelux BRO.

Slika 5: Reja perutnine zahteva poleg dovolj velikih hlevov in ekološke krme tudi pašo kokoši (Arhiv KGZS)

POSEBNE ZAHTEVE IN POGOJI NAMESTITVE V ČEBELARSTVU

1. Čebelnjaki morajo biti na taki lokaciji, da v polmeru 3 kilometrov od čebelnjaka nektar in cvetni prah izvirata v glavnem iz ekoloških posevkov in/ali samoraslega rastlinstva in/ali posevkov, obdelanih s postopki z majhnim vplivom na okolje in nimajo vpliva na ekološko čebelarstvo. Navedene zahteve se ne uporabljajo, če ni cvetenja ali če so panji v obdobju mirovanja.
2. Države članice lahko določijo regije ali območja, kjer čebelarstvo v skladu s pravili za ekološko pridelavo ni možno. Tako so območja primerna za ekološko čebelarjenje v Sloveniji opredeljena v nacionalnem pravilniku in izrisana na karti. Lokacijo čebelnjaka in primernost lokacije za ekološko čebelarjenje lahko predhodno preverimo na GERK–pregledovalniku.
3. Panji so pretežno iz naravnih materialov, ki ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja ali čebelarskih proizvodov.
4. Vosek za izdelavo novih satnic mora izvirati iz enot z ekološko pridelavo.
5. V panjih se lahko uporabljajo samo naravni proizvodi, kakor so propolis, vosek in rastlinska olja.
6. Med postopki točenja medu je prepovedana uporaba kemično sintetičnih repellentov.
7. Pri točenju medu je prepovedano uporabljati satje, v katerem je čebelji zarod.

Slika 6: Premični čebelnjak. (Arhiv KGZS) Primernost lokacije za ekološko čebelarjenje lahko predhodno preverimo na GERK–pregledovalniku. Premik čebel je potrebno pravočasno najaviti kontrolni organizaciji.

SOČASNA EKOLOŠKA IN NEEKOLOŠKA REJA ŽIVALI

1. Neekološko rejene živali so lahko na kmetijskem gospodarstvu pod pogojem, da se redijo v enotah, kjer so zgradbe in zemljišča jasno ločeni od enot, kjer pridelujejo v skladu s pravili za ekološko pridelavo, ter pod pogojem, da gre za drugo živalsko vrsto.
2. Neekološko rejene živali so lahko vsako leto v omejenem časovnem obdobju pasejo na ekoloških pašnikih, pod pogojem, da te živali izvirajo iz sistema kmetovanja, ki je ekvivalenten tistemu iz člena 36 Uredbe (ES) št. 1698/2005 ali člena 22 Uredbe (ES) št. 1257/1999 ter pod pogojem, da ekološko rejene živali niso sočasno na tem pašniku.
3. Ekološko rejene živali se lahko pasejo na skupni površini pod pogojem, da:
 - na tem zemljišču vsaj tri leta niso bili uporabljeni proizvodi, ki niso odobreni za ekološko pridelavo;
 - vse neekološko rejene živali, ki uporabljajo zadevno zemljišče, izvirajo iz sistema kmetovanja, ki je ekvivalenten tistemu iz člena 36 Uredbe (ES) št. 1698/2005 ali člena 22 Uredbe (ES) št. 1257/1999,
 - za nobene proizvode živalskega izvora, pridobljene iz ekološko vzrejenih živali, ko uporabljajo to zemljišče, ne velja, da so iz ekološke pridelave, razen v primeru, da se lahko ustrezno dokaže, da so te živali pravilno ločene od neekološko rejenih živali.
4. V obdobju sezonskih premikov se živali, ko se selijo z enega na drug pašnik, lahko pasejo na neekoloških zemljiščih. Vnos neekološke krme v obliki trave in drugih rastlin, namenjenih za pašo živali, v tem obdobju ne sme preseči 10 % skupnega letnega vnosa krme. Te številke se izračunavajo kot odstotek suhe snovi v krmi kmetijskega izvora.
5. Izvajalci morajo hraniti dokazila o uporabi te izjeme.

RAVNANJE Z ŽIVALMI

1. V ekološkem kmetovanju se posegi, kakor so kupiranje repa z elastičnim obročkom pri ovcah, krajšanje mesnatega dela repa, brušenje zob, krajšanje kljuna in odstranjevanje rogov, ne smejo izvajati sistematično. Nekatere od teh posegov lahko pristojni organ odobri za vsak primer posebej zaradi varnosti ali zaradi izboljšanja zdravja, počutja ali higiene živali (npr. odstranjevanje rogov, itd.)
2. Vsakršno trpljenje živali je treba zmanjšati na najmanjšo možno mero, tako da take posege opravi usposobljeno osebje ob najprimernejši starosti živali in z uporabo ustreznih anestetikov in/ali analgetikov.
3. Fizična kastracija je dovoljena zaradi ohranjanja kakovosti proizvodov in tradicionalnih običajnih postopkov pridelave, toda samo pod pogoji, da takšen poseg opravi usposobljeno osebje, ob najprimernejši starosti živali in z uporabo ustreznih analgetikov in/ali anestetikov.

4. Pohabljenje, kakor je na primer striženje kril čebeljim maticam, je prepovedano.
5. Natovarjanje in raztovarjanje živali se mora izvajati brez uporabe kakršne koli električne stimulacije za priganjanje živali. Prepovedana je uporaba kakršnih koli alopatskih pomirjeval pred in med prevozom.

KRŠILI BOSTE PRAVILA če boste:

- v hlevu z vezano rejo dosegli manj kot 24 točk IURŽ,
- v notranjosti hleva imeli preveliko gostoto živali, predvsem pri ovcah in pitovnem govedu, tudi pri divjadi v oborah je lahko problem prevelika gostota živali,
- v hlevu za živali zagotavljali manj kot polovico polnih tal (največji problem v boksih za pitanje goveda, v hlevih za molznice, ...),
- uredili premajhne površine za izpust živali,
- kršili načela dobrega počutja živali,
- bikom nad enim letom starosti onemogočali dostop do paše ali površine za gibanje na prostem,
- perutnini onemogočali vsaj eno tretjino svojega življenja dostop do površin na prostem,
- imeli površine na prostem za rejo perutnine neporaščeno z rastlinjem,
- površine na prostem za perutnino nimajo objektov, v katere se živali lahko zatečejo,
- površine na prostem za perutnino ne omogočajo lahkega dostopa do ustreznega števila napajalnikov in krmilnikov,
- živinska gnojila skladiščili, negovali in uporabljali v nasprotju z Uredbo o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov,
- v čebelarstvu uporabljali čebelje panje izdelane iz umetnih materialov kot je npr. stirodur,
- uporabljali plastične satnice.

3. Vezana reja na kmetijah z več kot 20 GVŽ iz govedu

ZAKAJ IZJEMA GLEDE VEZANE REJE PRI GOVEDU?

V ekološki pridelavi moramo zagotavljati živalim čez celo leto izražanje njim značilnega obnašanja, ki ga lahko zagotovimo le z ustrezno prosto rejo. Le v sistemih manjših rej pri govedu, je v izjemnih situacija in pod posebnimi pogoji dovoljena vezana reja. V Sloveniji smo z zakonodajo določili zgornjo mejo, to je 20 GVŽ iz govedu nad katero mora biti urejena prosta reja za vse govedo na kmetiji.

PRAVILA IN POGOJI

Pristojni organ (v Sloveniji je to MKGP) lahko dovoli, da se govedo na manjših kmetijskih gospodarstvih privezuje, če ga ni mogoče držati v skupinah, ki ustrezajo vedenjskim potrebam živali, pod pogojem, da ima med pašo dostop do pašnikov in vsaj dvakrat tedensko dostop do površin na prostem, kadar paša ni mogoča (zimsko obdobje).

Na kmetijskih gospodarstvih iz prejšnjega odstavka se za presojo primernosti reje živali v hlevih za govedo z vezano rejo uporabi indeks ustreznosti reje živali (v nadaljnjem besedilu: IURŽ). Reja na manjšem kmetijskem gospodarstvu je ustrezna, kadar IURŽ dosega najmanj 24 točk. Merila za določitev točk so zapisana v Prilogi 1 nacionalnega pravilnika. Pri merilih se upoštevajo samo parametri, ki se nanašajo na vezano rejo.

Slika 7: Vezana reja ni priporočena praksa reje goved, razen izjem (Arhiv KGZS)

KRŠILI BOSTE PRAVILA:

- na kmetiji del živali v vezani reji, del pa v prosti reji, skupno pa presegate 20 GVŽ iz govedi,
- na kmetiji sta dva hleva, kjer redite govedo, kjer je v enem vezana, v drugem pa imate prosto rejo in skupno presegate 20 GVŽ iz govedi,
- pitance redite v boksih, krave pa imate privezane, skupno pa presegate 20 GVŽ iz govedi.

4. Neustrezna/pomanjkljiva označitev živali

ZAKAJ OZNAČUJEMO ŽIVALI?

Živali označujemo, da zagotavljamo sledljivost in varnost v prehranjevalni verigi ter nadzor nad živalmi v reji.

PRAVILA OZ. PREDPISI

Tele mora biti označeno čim prej po rojstvu oziroma pred premikom na drugo lokacijo, najkasneje pa do starosti 20 dni. Najkasneje v sedmih dneh od označitve, mora imetnik registrirati tele v Centralnem registru govedi ter vpisati rojstvo v Register govedi na gospodarstvu.

Ovce in koze je potrebno označiti najkasneje do starosti 6 mesecev (9 mesecev v ekstenzivni reji), če pa se živali premika z gospodarstva prej, pa se jih označi pred premikom.

Govedo in drobnico se označi z dvema štirioglatima ušesnima znamkama v obe ušesi, prašiče z okroglo znamko v desno uho.

Slika 8: Številčenje drobnice (Arhiv KGZS)

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar so:

- živali v prosti reji, divjega značaja, in niso navajene rokovanja, zaradi česar se jih ne označi,
- pašne živali so izgubile številko/številki med pašo, pa jih niste nadomestili.

5. Neustrezno (preventivno) zdravljenje

PREVENTIVNO ZDRAVLJENJE

Kmet želi preprečiti, da bi do bolezni prišlo oziroma se uporablja sredstva kljub temu, da ni znakov, da je žival obolela.

PRAVILA OZ. PREDPISI

Preventivna uporaba kemično sintetiziranih alopatskih veterinarskih zdravil ali antibiotikov je prepovedana.

Za zdravljenje mora obstajati sum oziroma potrjeni znaki s strani veterinarja ali analize.

Zatiranje parazitov naj bi se izvajalo na osnovi koprološke analize ali simptomov, ki kažejo na pojav parazitov pri živalih.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar boste:

- zdravljenje proti parazitom živali izvajali rutinsko, kar pomeni brez predhodnega ugotavljanja stanja (koprološka analiza) ali ugotavljanja simptomov, ki izkazujejo potrebo po ukrepanju.

6. Uporaba alopatskih zdravil in antibiotikov

KDAJ?

Ko žival zboli in ji na drug način (homeopatija, fitoterapija itd.) ni mogoče učinkovito pomagati.

PRAVILA OZ. PREDPISI

Če je zdravljenje nujno potrebno za preprečitev trpljenja ali izčrpanosti živali, se lahko na odgovornost veterinarja uporabijo kemično sintetizirana alopatska veterinarska zdravila ali antibiotiki. V ospredju je vedno dobrobit živali. Pri sumu na bolezen oz. poškodbo se pokliče veterinarja.

Karenca vsakega zdravila se podaljša za 2 krat oziroma mora trajati vsaj 48 ur, ko obdobje karence ni določeno.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar boste:

- povzročali trpljenja živalim zaradi odlašanja zdravljenja s klasičnimi zdravili,
- izvajali prekratko karencu po zdravljenju živali,
- zdravili živali brez nadzora in odobritve veterinarja.

7. (Presežen) dokup konvencionalne krme (prašiči, perutnina)

ZAKAJ IN KDAJ DOKUPEJEMO KONVENCIONALNO KRMO?

Na ekološki kmetiji prednostno oskrbujemo živali s krmo pridelano na lastni kmetiji. V primeru potrebnega dokupa prednostno dokupujemo krmo iz ekoloških kmetijskih gospodarstev. V primeru težav, ki nastopijo zaradi izjemnih vremenskih situacij (suša, itd.) pa lahko na osnovi odobritve s strani MKGP dokupimo tudi konvencionalno krmo in jo krmimo v predpisanem obdobju. Poleg tega lahko določen delež konvencionalne krme dokupimo tudi za prašiče in kokoši, kjer pa je treba zelo paziti na ustrezen delež in seveda vsako leto preveriti ali je izjema še dovoljena.

PRAVILA IN POGOJI

Dovoljena je uporaba omejenega deleža neekološke beljakovinske krme za prašiče in perutnino, če kmetje ne morejo dobiti beljakovinske krme izključno iz ekološke pridelave.

Najvišji odstotek neekološke beljakovinske krme za te vrste živali, dovoljene za obdobje 12 mesecev, je 5 % za koledarska leta 2019 in 2020.

Te številke se izračunavajo letno kot delež suhe snovi v krmi kmetijskega izvora.

Izvajalec mora hraniti dokazila o potrebi za uporabo te določbe.

MKGP lahko odobri uporabo neekološke krme za omejeno obdobje in za točno določeno območje za posamezne izvajalce, če pride do izgube pri pridelavi krme ali če se uvedejo omejitve, zlasti zaradi izjemnih vremenskih razmer, izbruhov nalezljivih bolezni, onesnaženja s strupenimi snovmi ali kot posledica požarov.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar boste:

- krmili prašiče in perutnino z neekološko krmo v večjem deležu kot je dovoljeno,
- za prašiče in kokoši so bile kupljene konvencionalne popolne krmne mešanice oziroma energetska krmilo,
- ni ustreznih dokazil o potrebnem dokupu (izračun deleža v krmnem obroku).

8. Na gospodarstvu se skladišči nedovoljena krma/embalaža nedovoljene krme

ZAKAJ MORAMO ZAGOTAVLJATI USTREZNO KRMO NA EKOLOŠKI KMETIJI?

Ustrezna in kakovostna krma pri oskrbi živali je eden od najpomembnejših pogojev za zagotavljanje dobrega zdravstvenega stanja živali, kondicije živali in končno tudi gospodarnosti reje. Zelo pomembno je uravnoteženo krmljenje živali s krmo primerno kategoriji živali, kot tudi vrsti. V ekološki pridelavi pa je potrebno poleg tega upoštevati tudi določene zahteve, ki so vezane predvsem na dokup krme v izrednih razmerah, kot tudi redni letni dokup za pokrivanje potreb visoko produktivnih živali, katerih potreb ne moremo pokriti z doma pridelano krmo. Na prvem mestu pa je treba v najvišji možni meri izhajati iz lastne pridelave.

PRAVILA IN POGOJI

Vsaj 60 % krme za rastlinojede živali mora, razen v obdobju letnega sezonskega premika, izvirati z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa mora biti krma pridelana v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijami z istega območja.

Vsaj 20 % krme za prašiče in perutnino mora izvirati z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa mora biti krma pridelana na istem območju v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijami ali pridelovalci krme.

V povprečju lahko do 30 % krmnega obroka vsebuje krmila iz obdobja preusmeritve. Če se krma iz obdobja preusmeritve prideluje v enoti domačega kmetijskega gospodarstva, se ta odstotek lahko poveča na 100 %.

Do 20 % povprečne skupne količine krmil za živali lahko izvira s paše ali je pridobljenih s trajnih pašnikov oz. z zemljišč s trajnimi krmnimi rastlinami ali beljakovinskimi pridelki, posejanimi v okviru ekološkega upravljanja v prvem letu preusmeritve, če so te površine del domačega kmetijskega gospodarstva in v zadnjih petih letih niso bile del ekološke proizvodne enote navedenega kmetijskega gospodarstva. Če se uporablja krma iz obdobja preusmeritve in krma, pridobljena z zemljišč v prvem letu preusmeritve, skupni delež takšne krme ne sme presegati največjega možnega deleža iz odstavka 3 tega poglavja.

Pri hranjenju mladičev sesalcev ima materino mleko prednost pred naravnim mlekom, in sicer najmanj tri mesece pri govedu (vključno z vrstama bivol in bizon) in kopitarjih, 45 dni pri ovcah in kozah ter 40 dni pri prašičih.

Sistemi reje rastlinojedih živali morajo v najvišji možni meri temeljiti na paši, glede na razpoložljivost pašnikov v različnih obdobjih leta. Vsaj 60 % suhe snovi v dnevni obroki rastlinojedih živali mora biti sestavljene iz voluminozne krme, sveže ali posušene krme ali silaže. Pri živalih za prirejo mleka se lahko ta delež zniža na 50 % za največ tri mesece v zgodnjem obdobju laktacije.

Pri prašičih in perutnini je dnevni obrok treba dodati voluminozno krmo, svežo ali posušeno krmo ali silažo.

Kuncem mora biti vedno na voljo mrva, razen v obdobju vegetacije, ko mora biti na voljo zelena krma. Poleg tega morajo kunci vedno imeti na voljo veje s skorjo za glodanje.

Pri reji damjakov, jelenov in muflonov v obori se morajo v obdobju vegetacije živali prehranjevati s pašo v obori. Dokrmeljevanje je dovoljeno le v primeru pomanjkanja paše zaradi neugodnih vremenski razmer.

Slika 9: Priprava na spravilo krme (Arhiv KGZS)

✘ KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar boste:

- dokupili krmo ali mineralno vitaminske dodatke, ki niso pridelani/proizvedeni v skladu z zahtevami ekološkega kmetovanja (npr. konji so krmljeni s kruhom, katerega izvor ni znan - potrebno je pridobiti izjavo prodajalca kruha, da so sestavine, ki so uporabljene pri izdelavi kruha ekološkega izvora),
- živali krmili s plesnivo in kategoriji neprimerno krmo,
- teleta napajali z nedovoljenim mlečnim nadomestkom,
- pri dokupu konvencionalne krme zaradi izrednih razmer (suša), odobrenem s strani MKGP, ne boste upoštevali datuma zapisanega na odločbi, oz. če krma ni imela deklarirano pridelavo brez GSO,
- prašiče krmili brez zagotavljanja voluminozne krme,
- kunce imeli v reji brez zagotavljanja vej za glodanje,
- v obori imeli preveliko število živali, ki ne omogoča izključno pašo v vegetacijskem obdobju,
- na kmetijo pripeljali npr. žagovino, pesek v vrečah, brez potrebnih deklaracij oz. izjav, da ne vsebujejo nedovoljenih snovi v ekološkem kmetovanju.

9. Uporaba konvencionalnih semen/sadik brez odobritve kontrolne organizacije

KDAJ IN KAKO LAHKO UPORABLJAMO KONVENCIONALNA SEMENA/SADIKE NA EKOLOŠKI KMETIJI?

Eden ključnih dejavnikov za kakovosten pridelek je uporaba zdravega in kvalitetnega semenskega/sadilnega materiala. Velik pomen ima pravilna izbira različnih sort rastlin, prilagojenih na naše rastne razmere in tolerantnost na pomembnejše bolezni in škodljivce. Pri nakupu semenskega/sadilnega materiala ima prednost ekološki semenski ali sadilni material ustrezne kvalitete, če tega ni na voljo lahko zaprosite za uporabo konvencionalnega nerazkuženega semena ali konvencionalno pridelanih sadik.

PRAVILA IN POGOJI

Ena izmed najpogostejših neskladij, ki jih ugotavljajo kontrolne organizacije je uporaba konvencionalnega semena ali semenskega krompirja brez odobritve kontrolne organizacije. Dovoljenje za uporabo neekološkega semena, semenskega krompirja se lahko izda le v naslednjih primerih:

- če nobena sorta vrste, ki jo želite pridobiti ni registrirana v podatkovni zbirki (najdete jo na spletni strani MKGP):

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/podatkovna_zbirka_ekoloskega_semena_semenskega_krompirja_in_vegetativnega_razmnozevalnega_materiala/;

- kadar ekološko seme ali semenski krompir ni dobavljiv s strani dobavitelja kljub pravočasnemu naročilu;
- če zelena sorta vrste ni registrirana v podatkovni zbirki in uporabnik lahko dokaže, da nobena od ostalih registriranih sort iste vrste ni ustrezna in da je dovoljenje zato pomembno za njegovo pridelavo (NUJNO je potrebno navesti razlog, zakaj vam druge registrirane sorte ne ustrezajo);
- če se izvajajo testiranja majhnega obsega v poljskih poskusih ali za namen ohranjanja sort.

Vedno, kadar ni na voljo ekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala, morate izpolniti obrazec »Prošnja za dokup konvencionalnih semen, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala«. Že pripravljen obrazec najdete na spletni strani vaše izbrane kontrolne organizacije.

Za uporabo neekološkega semena, semenskega krompirja in vegetativnega razmnoževalnega materiala morate imeti izdano dovoljenje s strani kontrolne organizacije pred setvijo posevka. Dovoljenja, ki so poslana po setvi NISO ODOBRENA in ste v kršitvi.

Slika 10: Domače seme je potencialni vir okužb (Arhiv KGZS)

✘ KRŠILI BOSTE PRAVILA, če boste:

- uporabili konvencionalno seme, semenski krompir ali vegetativno razmnoževalni material brez predhodne odobritve kontrolne organizacije,
- kupili ali posejali/posadili netretiran semenski material pred oddajo in odobritvijo prošnje za dokup konvencionalnih semen, semenskega krompirja ali vegetativnega razmnoževalnega materiala,

10. Ni najave spravila pridelkov (delne kmetije)

ZAKAJ MORAM NAJAVLJATI SPRAVILO PRIDELKOV?

Na kmetiji ste se odločili da v ekološko kmetovanje vstopite postopoma. Tako imate na kmetiji v začetku vzporedno pridelavo, kjer pa pridelujete sorte rastlin, ki jih je težko razlikovati. Pri takšni pridelavi je potrebno upoštevati spodaj zapisane pogoje in vsakokratno najavljati spravilo pridelkov.

PRAVILA IN POGOJI

Kjer se izvaja na istem območju ekološka in neekološka pridelava je potrebno upoštevati pri pridelavi trajnih rastlin, ki jih je treba gojiti vsaj tri leta in kjer je sorte težko razlikovati, sledeče pogoje:

- zadevna pridelava je del načrta preusmeritve, kateri se proizvajalec zaveže in ki omogoča začetek preusmerjanja zadnjega dela zadevnega območja v ekološko pridelavo v najkrajšem možnem obdobju, ki v nobenem primeru ne sme biti daljše od pet let;

- da se sprejmejo ustrezni ukrepi, ki zagotavljajo stalno ločevanje proizvodov, pridelanih na posameznih zadevnih enotah;
- da je nadzorni organ ali izvajalec nadzora obveščen o spravi vsakega zadevnega proizvoda vsaj 48 ur vnaprej;
- in da je izvajalec po končanem spravi nadzorni organ ali izvajalca nadzora obvestil o natančni količini, spravljeni na zadevnih enotah, in ukrepih, ki jih je uporabil za ločevanje izdelkov.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če ne boste:

- pri vzporedni pridelavi jabolk ali drugih vrst sadja, ki se jih težko razlikuje npr. sorta 'Opal' in 'Zlati delišes' najavili pravila pridelka, tako kot je predpisano in ne zagotavili jasnega ločevanja.

11. Uporaba nedovoljenih sredstev za gnojenje in varstvo rastlin

ZAKAJ UPORABA NEDOVOLJENIH SREDSTEV?

Nepravilna uporaba sredstev se dogaja zaradi nepoznavanja sredstev, nepoznavanja preventivnih ukrepov v pridelavi rastlin, nepoznavanja registracij za posamezna sredstva, ne-zahtevanja (ne-shranjevanja) deklaracij za sredstva, nepravilnega svetovanja pri nakupu sredstev ali namerne uporabe nedovoljenih sredstev.

ZAKAJ PRIPOROČAMO UPORABO SREDSTEV ZA VARSTVO RASTLIN IN GNOJIL?

Z namenom, da povečamo količino in kakovost pridelkov ter rastline oskrbimo s potrebnimi hranili za optimalno rast.

KRATEK OPIS PRAVILA

Na njivah je potrebno vzpostaviti sistem trajnostnega kmetovanja, ki:

- spoštuje naravne cikle ter krepi zdravje tal, vode, rastlin,
- prispeva k biotski pestrosti,
- odgovorno izkorišča naravne vire,
- prizadeva si za pridelavo kakovostnih živil,
- upošteva omejitve uporabe snovi izven eko KMG na:
 - surovine iz drugih ekoloških pridelav,
 - naravne ali naravno pridobljene snovi,
 - težje topna mineralna gnojila.

Uporaba gnojil, ki niso pridelana na kmetiji je omejena in DOVOLJENA LE V SKLADU Z ANALIZO TAL IN GNOJILNIM NAČRTOM in potrebami rastlin.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če boste:

- opustili rabo gnojil, oz. slabo skrbeli za dvigovanje rodovitnosti tal,
- uporabljali gnojila, apnenec, kamninske moke za zmanjšanje zakisanosti tal brez analize tal in gnojilnih načrtov,
- izvajali neustrezno varstvo pred pleveli, še posebej invazivnimi,
- uporabljali neustrezna sredstva ali gnojila, brez deklaracij, ki dokazujejo možnost uporabe v ekološkem kmetovanju,
- uporabljali dovoljena sredstva na rastlinah, za katere sredstvo nima registracije,
- opustili rabo sredstev za varstvo rastlin, kadar je to nujno potrebno (predpisano), da se škodljive organizme zatira,
- opustili izvajanje preventivnih ukrepov in metod z nizkim tveganjem na področju varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, preden boste posegli po sredstvih za varstvo rastlin, ki so dovoljena v ekološki pridelavi.

Več o tem na povezavi:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/tehnoloska_navodila/

Priporočila:

- z boljšim poznavanjem stanja rodovitnosti naših tal (kislost, vsebnost organske snovi, fosforja, kalija in drugih hranil), kemijskih, bioloških in fizikalnih lastnosti tal, ki so razvidne iz analiz tal, narejenih po načrtnem vzorčenju, lahko pospešeno vplivamo k izboljševanju rodovitnosti tal ter posledično izboljševanju rasti kulturnih rastlin,
- s poznavanjem potreb kulturnih rastlin (poljščin, krmnih posevkov, vrtnin in drugih) po hranilih, kar je razvidno iz gnojilnih načrtov in rednih 5 letnih analiz tal skrbimo za uravnoteženo rast rastlin,
- z izvajanjem preventivnih ukrepov zoper škodljivim organizmom po načelih integrirane varstva rastlin: ustrezno kolobarjenje, gnojenje, izbor odpornih sort, izbira ustreznih setvenih terminov in gostote, setev privabilnih posevkov, podsevki, izbira njivam ustreznih vrst poljščin, izbira ustreznih leg, skrb za domordne koristne organizme, uporaba feromonskih vab, skrb za pokritost oz. ozelenjenost ekoloških površin, pravilna in pravočasna priprava in obdelava tal, redno pregledovanje posevkov, itd., zmanjšamo možnost razvoja škodljivih organizmov.
- izvajanje nekaterih metod varstva rastlin z nizkim tveganjem ker varujemo rastline z okolju prijaznejšo tehnologijo, kadar je to potrebno in upravičeno,
- mehansko zatiranje plevela (prekrivke, okopavanje, česanje, puljenje – strojno, ročno),
- biotični ukrepi (FFS na podlagi mikroorganizmov, rastlinskih izvlečkov, feromonov),
- raba koristnih organizmov (najezdniki, muhe trepetavke, tenčičarice, plenilske stenice, polonice),
- uvajanje biodinamične pridelave, ki zajema rodovitnost tal, kakovost semen in rabo biodinamičnih pripravkov,
- rabo nekaterih osnovnih snovi, za katere ni potrebna registracija in v primeru, da navedeni ukrepi ne zadoščajo se odločimo za:
- kemično izvajanje varstva rastlin, s sredstvi dovoljenimi v ekološki pridelavi (ES 889/2008) iz priloge II, kadar je to potrebno in upravičeno,
- usposabljanje v okviru osnovnega in nadaljevalnega tečaja za uporabnike fitofarmaceutskih sredstev (FFS),
- redno vzdrževanje naprav za nanašanje FFS.

12. Ni dokazil o uporabi gnojil ali zaščitnih sredstev

ZAKAJ NI UREJENIH EVIDENC S POTREBNIMI DOKAZILI?

Na kmetijah ni običajne prakse, da se zbirajo in shranjujejo dokazila o uporabljenih sredstvih: deklaracije, računi o nakupih.

KRATEK OPIS PRAVIL

V okviru dokazovanja rabe sredstev in gnojil sodi celotno vodenje evidenc o izvajanju delovnih opravil na kmetiji: npr.: obdelava tal, setve, gnojenja, nega rastlin: okopavanja, česanja, tretiranje rastlin za dvig odpornosti oz. varovanja pred škodljivimi organizmi, spravila in dodelava pridelkov ter drugo. Poleg tega je še posebej potrebno dokazovati rabo vrste semena in drugih sredstev. Raba teh sredstev se dokazuje z računi in deklaracijami posameznih sredstev. Slednja se morajo shranjevati v okviru evidenc, ki so predpisane v okviru kontrolnih organizacij in/ali MKGP.

UKREP EK IN KOPOP

V primeru da ste na kmetiji vključeni tako v ukrep EK, kot tudi ukrep KOPOP lahko določena delovna opravila vodite v poenoteni in obvezni evidenci za izvajanje ukrepa KOPOP. Splošne evidence o delovnih opravilih pa najdete na spletni povezavi vaših kontrolnih organizacij.

Med najpomembnejše obrazce sodi poleg evidence delovnih opravil še sledeče:

- evidence o uporabi organskih in mineralnih gnojil,
- obrazec s podatki o uporabi FFS.

Obrazci za določen dokupe, ki jih mora odobriti pristojni organ (dokup večjega deleža živali iz neekološke reje, dokup neekološke krme v primeru izjemnih situacij-suša...) pa najdete na portalu MKGP in spletni povezavi: http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/obrazci_in_dovoljenja

PRIMERI IN VARIANTE MOŽNIH NAPAK, KDAJ PRIDE DO NJIH?

Kmetija ne shranjuje računov in deklaracij posameznih sredstev v okviru evidenc, ki so predpisane v okviru kontrolnih organizacij in/ali MKGP.

Ne zbira deklaracij za semena, gnojila in druga dokupljena sredstva.

Kmetija shranjuje račune in deklaracije posameznih sredstev, ki jih uporablja na kmetiji, v okviru evidenc, ki so predpisane v okviru kontrolnih organizacij in/ali MKGP. Zapisuje in shranjuje sledeče podatke o:

- dokupu sredstev: datum, vrsta surovine, količina, št. priloge/račun,
- dokupu semenskega materiala: datum, kultura, vrsta oz. sorta, količina, status semenskega materiala, št. priloge/račun,

PRAVILNO RAVNANJE

DOKAZILA: HRANJENJE RAČUNOV, DEKLARACIJ:

- dokup gnojil - dokazilo o potrebah po uporabi - analiza tal, gnojilni načrt,
- uporaba FFS-prognoza, opazovalno obveščevalne službe, prag škodljivcev.

13. Ni dokazil o potrebah uporabe proizvodov

ZAKAJ MORAMO ZAGOTAVLJATI DOKAZILA O POTREBAH ZA UPORABO DOLOČENIH PROIZVODOV?

Na ekološki kmetiji temeljimo na kroženju snovi, s čim manjšimi zunanji vložki. Tako stremimo k zaključenemu krogotoku in spodbujanju procesov, ki na eni strani sproščajo hranila, na drugi strani pa jih tudi racionalno uporabljajo in s tem prispevajo k čim manjšemu izpadu snovi ter s tem čim manjšim potrebam za dodajanje snovi v krogotok iz drugih virov. Seveda je na ekološki kmetiji smiselno občasno tudi narediti prerez določenih stanj npr. založenosti s hranili v tleh in v primeru nizke založenosti na osnovi izkazanih potreb izkoristiti možnost dodajanja hranil v obliki dovoljenih gnojil.

PRAVILA IN POGOJI

Kadar potreb rastlin po hranilih ni mogoče zadovoljiti z ukrepi, se lahko pri ekološki pridelavi uporabljajo le gnojila in dodatki za izboljšanje tal iz Priloge I uredbe 889/08, in sicer samo v potrebnem obsegu. Izvajalci morajo hraniti dokazila o potrebah po uporabi proizvoda.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če boste:

- dokupili ekološka gnojila in jih uporabili brez izdelanega gnojilnega načrta, kjer je navedena priporočena količina gnojila z izbrano vrsto gnojila,
- tla apnili brez predhodnega gnojilnega načrta, kjer je navedena priporočena količina in izbrano sredstvo za apnenje.

14. Neustrezno skladiščenje organskih gnojil

ZAKAJ NI USTREZNEGA SKLADIŠČENJA ORGANSKIH GNOJIL?

- velikost skladišč za živalska gnojila niso prilagojena številu in vrsti rejnih živali,
- predpisane zahteve po skladiščih se pogosto spreminjajo in se zahtevajo vedno večje kapacitete skladišč,
- povečujejo se zakonsko predpisana obdobja ko je gnojenje z organskimi gnojili prepovedano zaradi nevarnosti za okolje,
- na kmetiji želijo negovati živalska gnojila in jih uporabljati v obliki komposta, za gnojenje zahtevnejših kmetijskih kultur,
- na kmetiji se povečuje število živali s povečevanjem površin.

KRATEK OPIS PRAVILA

Neustrezno skladiščena organska gnojila predstavljajo večji potencialni vir za točkovo onesnaženje voda z nitrati.

KJE SMEMO HRANITI ŽIVINSKA GNOJILA?

Živinska gnojila in bioplinsko gnojevko, četudi ta ne vsebuje živinskih gnojil, moramo skladiščiti v zbiralnikih tekočih živinskih gnojil, na gnojiščih ali v drugih vodotesnih objektih. Skladišča za živinska gnojila morajo biti umeščena v prostor ter grajena in upravljana tako, da ne pride do nenadzorovanega iztekanja in onesnaženja voda ali tal. Biti morajo vodotesna, stabilna in odporna proti mehanskim, toplotnim ali kemičnim vplivom. Skladišča za živinska gnojila morajo biti redno vzdrževana. Ob poškodbah je treba živinska gnojila ali bioplinsko gnojevko hitro in varno uporabiti ali skladiščiti drugje tako, da ne pride do onesnaževanja voda ali tal in poškodbe čim prej sanirati.

KAKŠNE SO NAJMANJŠE POTREBNE ZMOGLJIVOSTI SKLADIŠČ?

Najmanjše potrebne zmogljivosti skladišč za šestmesečno skladiščenje živinskih gnojil ($m^3/\text{žival}$) so predstavljene v sliki 11.

Rejna žival	Gnojevka	Hlevski gnoj, gnoj iz reje na globokem nastilu	Gnojnica
GOVEDO*			
Teleta do šest mesecev	1,3	0,8	0,7
Mlado govedo od šest mesecev do enega leta	3,4	1,8	1,7
Mlado govedo od enega do dveh let	5,8	4,2	2,9
Pitovno govedo nad dve leti	7,1	7,0	3,5
Plemenske telice nad dve leti	7,7	7,0	3,8
Plemenski biki nad dve leti	7,1	7,0	3,5
Krave molznice	11,8	7,0	3,9
Krave dojilje	11,3	7,0	3,7
Pritlikavi zebu do dveh let	2,3	1,4	0,7
Pritlikavi zebu nad dve leti	4,5	2,8	1,5
DROBNICA			
Jagnjeta**	/	0	/
Ovce, starejše od enega leta, in ovce, ki so že jagnjile	/	1,0	/
Ovni, starejši od enega leta	/	1,0	/
Kozlički**	/	0	/
Koze, starejše od enega leta, in koze, ki so že jarile	/	1,0	/
Kozli, starejši od enega leta	/	1,0	/
KONJI			
Žrebeta do enega leta	/	3,5	/
Ponji	/	3,5	/
Konji, starejši od enega leta	/	7,0	/
Oslji, mezgi in mule	/	3,5	/
PRAŠIČI			
Sesni pujski**	0	0	0
Tekači do 30 kg	0,30	0,13	0,05

Slika 11: Najmanjše potrebne zmogljivosti skladišč za šestmesečno skladiščenje živinskih gnojil ($m^3/\text{žival}$)

Zmogljivosti skladišč morajo omogočati vsaj 6-mesečno skladiščenje, oz. na območju submediteranskega podnebja 4-mesečno skladiščenje.

KAKŠNE SKLADIŠČNE ZMOGLJIVOSTI MORAMO ZAGOTOVITI V PRIMERU REJE NA GLOBOKEM NASTILU?

Pri reji na globokem nastilu je gnoj skladiščen pod živino v hlevu. V tem primeru lahko zahtevano zmogljivost skladišč za živinska gnojila zmanjšamo za prostornino skladišča v hlevu. Iz globokega nastilja se ne sme odcejati gnojnica, hlev mora biti zgrajen tako, da to ni možno, hkrati pa mora biti dovolj nastlan (8 – 10 kg nastilja/dan/GVŽ).

ALI LAHKO V PRIMERU PAŠE REJNIH ŽIVALI ZAGOTAVLJAMO MANJŠE POTREBNE ZMOGLJIVOSTI SKLADIŠČ ZA ŽIVINSKA GNOJILA?

Pri reji živali, ki jih pasemo osem mesecev ali več, ni treba zagotavljati skladiščnih zmogljivosti, ki jih določa Uredba. V tem primeru je treba za vsak mesec bivanja živali v hlevu zagotoviti četrtno zmogljivosti, ki so določene v Uredbi.

ALI MORAMO SKLADIŠČE ZA GNOJNICO ZAGOTAVLJATI TUDI, ČE LE TA ZARADI POSEBNIH NAČINOV REJE NE NASTAJA?

Ne. Če zaradi posebnih načinov reje in skladiščenja gnoja z nastilom gnojnica ne nastaja, skladišče za gnojnico ni potrebno. Ta primer je značilen predvsem za rejo drobnice in perutnine na globokem nastilu.

ALI LAHKO HLEVSKI GNOJ SKLADIŠČIMO NA TRAVNIKU ALI NJIVI?

Ne. Skladiščenje hlevskega gnoja na kmetijskem zemljišču ni dovoljeno, lahko pa ga pod posebnimi pogoji tja začasno odložimo. Izjema velja za perutninski gnoj iz talne reje.

ALI HLEVSKI GNOJ LAHKO ODLOŽIMO NA KMETIJSKEM ZEMLJIŠČU?

Uležan hlevski gnoj lahko začasno odložimo na kmetijskem zemljišču v uporabi, ki ni nagnjeno k površinskim vodam, vendar ne dlje kakor dva meseca z obvezno menjavo lokacije vsako leto. Začasno odlaganje uležanega hlevskega gnoja mora biti od tekočih ali stoječih voda oddaljeno najmanj 25 m.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če boste:

- imeli neurejenega gnojišča (ni vodotesno, izcedki iz gnojišč se ne stekajo v gnojnično jamo),
- imeli gnojna skladišča neustreznih kapacitet glede na vrsto in stalež živali,
- hlev z globokim nastiljem, a se pojavljajo izcedki, ki niso zajeti v gnojne jame,
- hlevski gnoj skladiščili več kot 2 meseca na prostem, na istem mestu,
- začasno odlagali hlevski gnoj na prostem v času zimske prepovedi gnojenja in/ali predolgo časa na istem mestu,
- imeli enotno gnojišče za živali iz ekološke in neekološke reje.

15. Neustrezen kolobar/zapleveljenost

ZAKAJ NEUSTREZNI KOLOBARJI?

V konvencionalnem kmetijstvu so značilni ozki kolobarji, ki vključujejo predvsem žita in koruzo. Ob prehodu v trajnostno ekološko pridelavo na njivi je nujna sprememba kolobarja v smislu vključevanja več različnih rastlin in skrbi za stalen zeleni pokrov na njivah

KRATEK OPIS PRAVILA

Kolobarjenje kulturnih rastlin na njivah temelji na vzpostavitvi sistema trajnostnega kmetovanja, ki:

- spoštuje naravne cikle ter krepi zdravje tal, vode, rastlin in živali s pomočjo: uporabe postopkov obdelave tal, ki:
 - ohranjajo ali povečujejo vsebnost humusa,
 - biotsko raznovrstnost ter
 - preprečujejo zbitost in erozijo tal.
- za rodovitnost in aktivnost tal se izvaja:
 - večletni kolobar s stročnicami in podorinami.

PRAVILNO RAVNANJE

Pravilno kolobarjenje se pokaže, ko v danih razmerah dosegamo stabilno ali napredujočo pridelavo kulturnih rastlin ob primerni tehniki. Več o tem na povezavi:

Poljščine:

<https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/157-tehnoloskih-navodila-za-ekolosko-pridelavo-poljscin/file>, str. 9-16

Zelenjadnice:

http://www.mkgp.gov.si/si/delovna_podrocja/kmetijstvo/ekolosko_kmetovanje/tehnoloska_navodila/

Slika 12: Primer neustreznega izvajanja kolobarja: zapleveljena njiva (Arhiv KGZS)

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če boste IZVAJALI KOLOBARJENJE, KI VKLJUČUJE:

- prevelik delež žit v kolobarju,
- prevelik delež koruze v kolobarju,
- premajhen ali prevelik delež detelj v kolobarju,
- ne vključevanje dosevkov ali večletnih posevkov detelj ali DTM.

Priporočila:

- oblikujemo usmeritvi kmetije in talnim možnostim prilagojen 5 oz. večletni kolobar, ki je pester po predelovanih rastlinskih vrstah, onemogoča prerasnožitev plevelov in škodljivcev, povečuje rodovitnost zemljišča in je zapisan tudi v evidencah,
- poudarek na stalni pokritosti tal z zelenim pokrovom,
- vključevanje rastlin v kolobar, ki ugodno delujejo na tla in rastline v kolobarju: širokolistne rastline (metuljnice), križnice (dosevke z globokimi koreninami) ali žita.

16. Neustrezni dogovori o predelavi (neustrezna receptura za predelane proizvode, prisotna nedovoljena sredstva/surovina/embalaže, ni dokazila o izvoru surovine)

ZAKAJ?

Cilj ekološkega kmetijstva je, da ekološka živila zagotavljajo visoko kakovost, zato so nujni vsi varnostni ukrepi, da ne pride do neskladij. Dogovori o predelavi so zelo pomembni prav zaradi sledljivosti posameznega izdelka. Kontrolna organizacija na ekološki kmetiji, ki se ukvarja s predelavo ali pri podpogodbeniku (podizvajalcu) kontrolira skladnost predelovalnih postopkov (skladnost podpogodbenika, recepture, itd.) in vključevanje določenih snovi, ki jih uporabljajo v procesu predelave, z zahtevami ekološkega kmetovanja.

PRAVILA IN POGOJI

Podizvajalec mora opisati in izvesti vse ukrepe, s katerimi pri prevzemu, skladiščenju, predelavi in odpremi proizvoda preprečuje namerno ali nenamerno zamešnjava, mešanje in/ali kontaminacijo ekoloških surovin in/ali proizvodov z neekološkimi. Ločenost surovin in/ali proizvodov mora biti za zunanje (tretje) osebe vedno sledljiva. O sprejetih ukrepih je potrebno voditi zapise, ki morajo biti v pisni obliki na vpogled pri obeh pogodbenih strankah.

Delovne faze morajo biti izpeljane v zaključenem zaporedju za celotno serijo in morajo biti prostorsko ali časovno ločene od enakih oz. podobnih delovnih faz za neekološke proizvode (konvencionalne).

Voditi in hraniti mora naslednje zapise z ustreznimi dokazili, ki morajo biti na razpolago pri obeh pogodbenih strankah (naročnik predelave oz. usluge in predelovalec oz. podpogodbenik):

- evidence o času predelave, izvedenih čistilnih ukrepov ter drugih ukrepov, ki so potrebni za zagotovitev skladnosti z zgoraj omejenimi regulativami,
- izvor, vrsta, količina in status kmetijskih pridelkov, ki jih naročnik dostavi predelovalcu,
- vrsta in količina uporabljenih dodatkov za predelavo,
- recepture za izdelke,
- vrsta in količina predelanih proizvodov,
- vrsta in količina izdanih proizvodov.

Če pri predelavi ekoloških surovin v končne proizvode uporablja določene recepture, morajo biti le te predložene in skupaj s proizvodnimi zapisi na vpogled pri naročniku in pri podizvajalcu oz. podpogodbeniku. Enako velja za označbe in deklaracije: surovine oz. proizvodi morajo biti ustrezno označeni skozi vse faze aktivnosti pri podizvajalcu. Kar pomeni, od transporta, sprejema itd. do predaje končne surovine oz. proizvoda naročniku.

Najave se izvedejo v pisni obliki na posebnem obrazcu, katerega najdete pri izbrani kontrolni organizaciji ali preko spletne strani – elektronsko (določene kontrolne organizacije). Najave se morajo napovedati najmanj 48 ur ali vsaj dva delovna dneva pred dogodkom. Npr.: predelava ekoloških proizvodov pri podpogodbenikih, ki niso certificirani za predelavo ekoloških proizvodov, nabiranje prostorastočih rastlin, premik čebelnjakov, itd.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar:

- vsaj 48 ur prej ne najavite kontrolni organizaciji dogodka o predelavi (v primeru neekološkega obrata),
- izvajate predelavo pri podpogodbeniku, ki nima EKO certifikata za izvajanje uslužnostne predelave za tretje osebe,
- niste napisali recepture, na deklaraciji izdelka niso navedeni vsi potrebni podatki, vključno z receptom,
- surovine oz. proizvode niste ustrezno označili skozi vse faze aktivnosti pri podizvajalcu,
- ne zagotavljate ločenost surovin in/ali proizvodov, ki mora biti za zunanje (tretje) osebe vedno sledljiva.
- recepture niso natančne, manjkajo količine posameznih sestavin.

17. Neustrezno/pomanjkljivo označevanje (deklaracije niso izdelane)

ZAKAJ?

Označevanje živil je namenjeno potrošnikom, s tem jim podamo razumljive in ustrezne informacije o vsebini in sestavi živilskih izdelkov.

Označba na živilu je vir informacij in predstavlja komunikacijo med proizvajalcem/prodajalcem na eni strani in med kupcem/potrošnikom na drugi strani. Za kupca oziroma potrošnika je pomembno, da označba na živilu vsebuje vse potrebne informacije o živilu, kar mu omogoči ustrezno izbiro in uporabo živila.

PRAVILA IN POGOJI

Pomembno je, da veste, da za označevanje ekoloških živil niso dovolj samo ekološka pravila oz. uredbi, kot sta Uredba Sveta (ES) 834/2007 in Uredba Komisije (ES) 889/2008, ter pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih proizvodov oz. živil (Ul. RS, št. 72/2018). Za označevanje veljajo enotna pravila države članice EU in veljajo od 13. decembra 2014.

Uredba združuje in posodablja dve področji zakonodaje o označevanju živil: splošno označevanje živil in označevanje hranilne vrednosti živil, ki ju obravnavata direktivi 2000/13/ES in 90/496/EGS.

SLOVENSKA ZAKONODAJA:

- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom,
- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil,
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvi Pravilnika o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil,
- Pravilnik o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana,
- Pravilnik o spremembah pravilnika o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana.

Ekološka živila se označujejo kot »ekološka«, »EKO«, »BIO«, če vsebujejo najmanj 95 % ekoloških sestavin kmetijskega izvora, ostalih 5 % pa je iz liste dovoljenih sredstev Uredbe Komisije (ES) 889/2008.

Živila z manj kot 95 % ekoloških sestavin kmetijskega izvora se ne označuje kot ekološka (EKO, BIO), niti ni ob imenu dovoljeno napisati, izraza ekološko, biološko.

Obvezne označbe na deklaraciji so:

- šifra nadzornega organa ali izvajalca nadzora,
- logotip skupnosti (obvezen) (Logotipa EU – ni možno uporabljati za proizvode iz preusmeritve),

- kraj pridelave ('kmetijstvo EU', 'Kmetijstvo izven EU', 'kmetijstvo EU/izven EU' – lahko tudi država)
- označitev alergenov.

Uradni znak EU, ki je obvezen.

Kmetijski pridelki oz. živila so lahko označeni še dodatno z nacionalnim zaščitnim znakom v skladu s predpisom o zaščitnem znaku za označevanje kmetijskih pridelkov oz. živil.

Vloga za uporabo se vloži na MKGP.

Poleg te uradne označbe, zaščitnega znaka in evropskega logotipa so lahko kmetijski pridelki in živila označeni tudi z dodatnimi blagovnimi znamkami, ki izpolnjujejo pogoje.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar:

- pridelki/izdelki niso označeni z ustreznimi deklaracijami,
- pridelki/izdelki so označeni z nepravilno napisanimi deklaracijami,
- na pridelkih/izdelkih ni navedenih ali so navedeni napačni logotipi,
- na pridelkih/izdelkih se uporabljajo logotipi brez predhodne odobritve organizacije,
- na deklaraciji niso navedeni alergeni v izdelku,
- na deklaraciji niso navedene hranilne vrednosti izdelka.

18. Proizvodi niso skladni s seznamom na certifikatu

ZAHTEVA

Na ekološki kmetiji lahko pod oznakami, ki dajejo jasno sporočilo, da je proizvod pridelan v okviru ekološke pridelave, prodajamo le proizvode in pridelke, ki so navedeni na certifikatu, ki ga vsako leto prejmemo po opravljeni kontroli in velja za določeno obdobje.

Proizvod ali pridelek se lahko navede na certifikat, če je bil le ta predhodno vključen v postopek certificiranja, pri katerih je kontrolna organizacija ugotovila, da so pridelani/izdelani v skladu z zahtevami ekološkega kmetovanja.

PRIMERI IN VARIANTE MOŽNIH NAPAK, KDAJ PRIDE DO NJIH?

Do zgoraj navedene napake lahko pride v primeru, da so na kmetiji med letom razširili rastlinsko pridelavo, živinorejo, pričeli z izvajanjem dopolnilne dejavnosti. Tako so nastali novi proizvodi, ki pa niso bili vključeni v postopek certificiranja. Težava je lahko izražena na kmetiji, kjer so ostali v skladišču določeni proizvodi, ki pa niso več vključeni v novi certifikat za novo pridelovalno sezono.

Priporočilo:

V primeru, da med letom razširimo našo kmetijsko dejavnost ali dodamo na kmetiji dopolnilno dejavnost to sporočimo kontrolni organizaciji s prošnjo po razširitvi certifikata. Tako bo kontrolna organizacija, certificirala tudi te proizvode ali pridelke, jih

dodala na certifikat in omogočila kmetiji prodajo pod oznakami značilnimi za ekološko kmetovanje. Poleg tega skrbimo za redno spremljanje zalog proizvodov in ob letni kontroli kontrolni organizaciji sporočimo zaloge proizvodov, ki jih bomo prodajali tudi v prihodnjem letu.

19. Pomanjkljivo vodene evidence rastlinske pridelave.

POMANJKLJIVE EVIDENCE RASTLINSKE PRIDELAVE

Evidence na EK kmetijah vodimo v skladu z zakonodajo, ki ureja ekološko kmetovanje. Predpisane so le vsebine, ki morajo biti obvezno zavedene v evidence, oblikovna forma pa ni predpisana. Če je kmetija vključena tudi v ukrep KOPOP lahko za določena opravila vodi poenotene evidence, za ostala opravila pa evidence predpisane s strani kontrolne organizacije. Vsaka organizacija za kontrolo in certificiranje, ki opravlja postopke nadzora ekološkega kmetovanja v Republiki Sloveniji ima sklenjen dogovor o poenotenju evidenc. V evidence je potrebno vpisovati podatke, ki jih zahteva posamezna kontrolna organizacija.

PRAVILA OZ. PREDPISI

Pri postopku kontrole EK za rastlinsko pridelavo je potrebno voditi vsa delovna opravila in imeti podano zasnovo kolobarja.

Vodimo evidence o zaščiti rastlin, kjer je potrebno vpisati:

- kulturo in površino nanosa, ime FFS sredstva, namen uporabe FFS, odmerek FFS, način nanosa FFS, čas nanosa (datum),

pri uporabi gnojil kjer je potrebno zapisati:

- površino nanosa, vrsto (ime) gnojila, količino porabljenega gnojila, čas nanosa (datum, ura),

pri spravilu pridelkov ase zahteva vpis sledečih podatkov:

- ime pridelka, količino pridelka, čas spravila (datum),

prav tako zabeležimo status:

- pridelka (E – ekološki, P – v preusmeritvi, K – konvencionalno oz. v prvem letu preusmeritve)

delovna opravila kot so setev, obdelava tal, mehansko zatiranje plevelov, košnja, obrezovanje trte:

- površino izvedbe, ime kulture in sorte, količino porabljenega semenskega materiala, sadik, čas opravila (datum),

potrebno pa je vpisati tudi vse dokupe FFS, gnojil, semen in sadik (pri zadnji označimo tudi status):

- sredstvo, ki smo ga dokupili, količino dokupa, čas dokupa (datum).

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar:

- ne vodite vseh evidenc delovnih opravila nanašajoč se na vašo kmetijo,
- pri rastlinski pridelavi niste navedli izvora semena,
- niste vpisali količine pridelane krme, pridelkov in čas opravila,
- pridelke niste vključili v certificiranje in posledično niso navedeni na certifikatu,
- na kmetiji ne vzpostavite evidenc dokupa semen ali sadik, FFS itd., takoj ko je to potrebno.

20. Pomanjkljivo vodene evidence živinoreje.

PRAVILA OZ. PREDPISI

Pri živinoreji je potrebno vpisovati vse odhode in prihode živali na kmetiji, vpisuje se tudi živali iz lasne reje. Potrebno je vpisati datume dogodka (prihodi - odhodi), število živali, izvor oz. vzrok odhoda. Pri odhodu je potrebno dodati še novo lokacijo živali. Pri tem lahko evidenco premikov živali za katere obstaja register na kmetiji vodimo v teh evidencah. Za živali, za katere pa ni vzpostavljenega sistema registracije na kmetiji pa se vodijo v evidence predpisane s strani KO npr. kokoši, purani, race itd.) Obvezen podatek je tudi dnevnik zdravljenja z vpisom veterinarja.

Dnevnik izpustov za živali se izpolnjuje dnevno, razen če imajo na kmetijskem gospodarstvu prosto rejo z izpustom in imajo živali stalen dostop do izpusta, ni potrebno voditi dnevnika izpusta. Obvezno je voditi dokup krme, kjer vpišemo datum dogodka, vrsto in količino dokupljene krme ter njen status. Prav tako je potrebno zapisati izvor, ki ga dokazujemo z računom, dobavnico. Podobne podatke zapišemo tudi za druga dokupljena sredstva, ki jih uporabljamo v živinoreji (nastilj, čistila itd.).

KRŠILI BOSTE PRAVILA, kadar evidence vodite pomanjkljivo:

- zaradi pomanjkanja lastne krme ste kupili krmo iz preusmeritve,
- pomanjkljivo ste vodili zapise izpustov živali,
- na kmetiji, kjer imate del živali, ki so rejene neekološko, nimate posebej zapisov o reji in dokupu krme.

21. Pomanjkljivo vodene evidence čebelarjenja

PRAVILA OZ. PREDPISI

Pri evidencah je potrebno vpisati osnovne podatke o čebelnjaku, ter premike čebel na druge lokacije, kjer je potrebno navesti datum, lokacijo, število panjev.

Zapisati je potrebno tudi datum ko krmimo čebele, s katerimi proizvodi ter količino.

Vpisujemo tudi čas točenja medu in odvzema satov in količine.

Potrebno je vpisovati tudi vse ukrepe za zdravljenje čebel (datum, vrsto zdravila, aktivno snov, količino zdravila, način dajanja zdravila, trajanje zdravljenja in karenci).

KRŠILI BOSTE PRAVILA če:

- niste shranili dokazila in deklaracije sredstev, ki ste jih kupili,
- ste vodili nepopolne zapise.

22. Pomanjkljivo vodene evidence trženja

PRAVILA OZ. PREDPISI

Potrebno je vpisati vse proizvode, ki se prodajajo na kmetiji - trženje.

V kolikor dokupimo surovine vodimo evidenco vseh dobaviteljev surovin in izdelkov, ki jih potrebujemo v predelavi ali jih uporabljamo za nadaljnjo prodajo. Prav tako vpisujemo kupce (končnega porabnika ni treba vpisovati)

Pri predelavi je potrebno vpisati vse kmetijske in nekmetijske dodatke in pomožne sestavine (pomožna sredstva), ki se uporabljajo pri predelavi in prodaji, tudi nabavljen pomožni material (vrečke, etikete,...) Za vse nakupe je potrebno shraniti tudi račune in deklaracije.

Potrebno je zapisati recepture z vsemi dodatki (kmetijskega in nekmetijskega izvora). Ter hraniti račune in deklaracije.

Zapisovati je potrebno prodajo (mesečno, tedensko, itd.) za vse pridelke in proizvode.

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če:

- nimate evidenc o trženju na kmetijah, imate le evidence o prodaji na tržnici,

- nimate zavedene prodaja govedi na domu, zavedeno imate le prodajo govedi (sledljiv sistem-VOLOS),
- imate pomanjkljive zapise za druge pridelke,
- imate dokazila o prodaji mleka le za del, ki ga prodate zadrugam ali mlekarnam.

23. Pomanjkljivo vodene evidence za neekološki del

ZAHTEVA

Kmetija, ki upravlja tako ekološke, kot tudi neekološke pridelovalne enote, mora poleg evidenc za ekološke enote, zagotavljati tudi evidence za neekološke enote kmetije.

PRAVILA IN POGOJI

V zakonodaji za ekološko kmetovanje je zapisano, da veljajo enaki postopki predpisani za enote, ki se jih upravlja v skladu z načeli ekološke pridelave, tudi za enote, ki se jih ne upravlja v skladu z načeli ekološkega kmetovanja, skupno pa so del istega obrata, kmetijskega gospodarstva.

Kmetija, ki ima poleg ekološkega dela tudi neekološki del kmetije nima vzpostavljenih evidenc za neekološki del kmetije (rastlinska pridelava, živinoreja, itd.)

KRŠILI BOSTE PRAVILA, če

- na kmetiji niste vzpostavili evidence tudi za neekološki del kmetije.

24. Obrat ni registriran pri UVHVVR

ZAKAJ SE REGISTRIRATI?

Vsi nosilci živilske dejavnosti v državah članicah Evropske unije v skladu z drugim odstavkom 6. člena Uredbe 852/2004/ES o higieni živil, morajo obvezno registrirati svoj živilski obrat, v katerem izvajajo katerekoli aktivnosti z živili. S tem se zagotavlja, da organ pristojen za izvajanje uradnega nadzora razpolaga z vsemi potrebnimi podatki o določenem nosilcu živilske dejavnosti. Ti podatki služijo za učinkovito organizacijo in načrtovanje uradnega nadzora.

PRAVILA IN POGOJI

Registracijo živilskega obrata morajo zagotoviti nosilci živilske dejavnosti v primerih, da opravljajo katero koli od naslednjih dejavnosti:

- za primarno proizvodnjo živil ali rejo živali namenjenih za proizvodnjo živil;
- izvajajo postopke povezane s primarno proizvodnjo (zbiranje mleka (t.i. vaške zbiralnice mleka)), odkup mleka (organizator odkupa mleka), zbiranje uplenjene divjadi (lovske zbiralnice);
- predelava, izdelava, priprava, obdelava, pakiranje, skladiščenje;
- uvoz;
- posredništvo;
- veleprodaja;
- maloprodaja (prodaja živil v prodajalni na drobno, na tržnici, na premični stojnici, internetno, po pošti, potujoča prodajalna, prodajni avtomat, gostinski obrati: restavracije, gostilne, okrepčevalnice, slaščičarne, kavarne, začasni gostinski obrati, turistične kmetije, priprava in dostava jedi (catering), institucionalni obrati prehrane (v bolnišnicah, šolah, vrtcih, zavodih, in domovih, vključno s prehrano pri organiziranem varstvu otrok), obrati za prehrano na delu ipd.);
- prevoz živil.

Nosilci živilske dejavnosti morajo zagotoviti, da so registrirane vse dejavnosti, ki se v tem živilskem obratu izvajajo. Nosilec živilske dejavnosti je vsaka fizična oseba, samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, ki izvaja katerokoli obliko živilske dejavnosti.

Registracija živilskega obrata ni potrebna za:

- primarno proizvodnjo živil za zasebno domačo uporabo,
- domačo pripravo, ravnanje z živili ali njihovo skladiščenje za zasebno domačo porabo,
- obrate na področju primarne pridelave živil, ki dajejo na trg majhne količine primarnih živi rastlinskega ali živalskega izvora in izpolnjujejo pogoje za majhne količine v skladu s predpisom, ki določa majhne količine živil,
- obrate, ki morajo biti pri upravi zaradi narave svojega dela odobreni.

✘ KRŠILI BOSTE PRAVILA, če

- v primeru predelave niste registrirani pri UVHVVR,
- se ukvarjate z maloprodajo in niste registrirani pri UVHVVR.

25. Načrti površin, objektov/prostorov in dejavnosti za ekološko kmetovanje so pomanjkljivi, niso aktualni

ZAKAJ MORAMO REDNO SPOROČATI SPREMEMBE NA KMETIJSKEM GOSPODARSTVU?

Vsako leto na prijavnem obrazcu napovemo načrt proizvodnje na kmetijskih zemljiščih. Poleg tega smo morali na začetku natančno popisati vse proizvodne kapacitete. V primeru sprememb le teh je potrebno o tem obvestiti kontrolno organizacijo, ki sprejme to spremembo oziroma jo vključi v postopek kontrole.

Ko se nadzorni sistem izvaja prvič, mora izvajalec pripraviti in shraniti popoln opis enote in/ali prostorov in/ali dejavnosti.

PRAVILA IN POGOJI

Izvajalec mora vsako leto pred datumom, ki ga določi nadzorni organ ali izvajalec nadzora, nadzorni organ ali izvajalca nadzora obvestiti o svojem načrtu proizvodnje rastlinskih pridelkov, z razčlenitvijo po zemljiščih.

✔ Priporočila:

- preuredite hlev iz vezane na prosto rejo,
- zgradite nov hlev s prosto rejo,
- povečajte kmetijo z najemom dodatnih zemljišč,
- na kmetiji razmislite o izvajanju dopolnilne dejavnosti predelave kmetijskih pridelkov,

26. Neodpravljeni neskladja iz prejšnjih kontrol

EVIDENTIRANJE NESKLADIJ

Vedno poskrbite da ste v času redne, izredne letne kontrole pooblaščenih kontrolnih organizacij za ekološko kmetovanje ali ARSKTRP, pred podpisom zapisnika, podrobno seznanjeni z ugotovljenimi neskladji.

UKREPANJE V PRIMERU UGOTOVLJENIH NESKLADIJ

Pri določenih neskladjih (manjše kršitve), kontrolne organizacije dopuščajo oziroma vam predpišejo rok do kdaj lahko ugotovljeno neskladje popravite in če to pravočasno sporočite na kontrolne organizacije, se ugotovljeno neskladje ne upošteva. V primeru zamujenega roka, pa potem neskladje dobi formalno obliko, ki se lahko končno odrazi v znižanju plačil, ki jih prejimate za izvajanje ukrepa ali tudi širše. Tako je zelo pomembno, da po ugotovljenih neskladjih takoj poiščete pomoč, pri kmetijsko svetovalni službi, ki vam bo pomagala pri odpravi neskladja in preprečitvi ponavljanja le teh. Še posebej je pomembno da se držite postavljenih rokov, v primeru večjih kršitev, ki se v tistem letu upoštevajo in jih ni moč popraviti, pa je še toliko bolj pomembno, da to neskladje odpravite in v naslednjem letu tega ne ponavljate.

Priporočila:

- pred podpisom zapisnika se podrobno seznanite z ugotovljeno kršitvijo/neskladjem,
- po odhodu kontrolorja ukrepajte v skladu z navodili kontrolorja, če gre za manjše kršitve, ki jih lahko popravite in odpravo sporočite kontrolni organizaciji, upoštevajte zapisan rok,
- v primeru večje kršitve poiščite ustrezno pomoč pri kmetijsko svetovalni službi, ki vam bo pomagala pri razrešitvi le te,
- udeležujte se rednih izobraževanj, kjer so vse možne/najpogostejše kršitve predstavljene in v primeru, da posumite na možnost ponavljanja katere od teh na vaši kmetiji, poiščite strokovno pomoč,
- s pravočasno odpravo neskladij boste preprečili nepotrebno izgubo sredstev na vaši kmetiji ali izgubo certifikata,
- izkoristite možnost svetovanja na kmetiji tako iz področja NS, pogojev in zahtev iz ekološkega kmetovanja, in si s tem zagotovite kmetovanje brez težav zaradi odkritih neskladij.

Izboljšajmo ekološko kmetovanje

SKOZI PRAVILA DO USPEHA

